

Vyžádané stanovisko autorizované osoby k záměru obnovení těžby v dobývacím prostoru Ktiš

(pohled na centrální část plánovaného DP Ktiš. Foto: A. Pavlíčko)

zpracoval:

Mgr. Vladimír Vrabec, Ph.D.
Na magistrále 768, Kolín II., 280 00

e-mail: vrabecvlada@seznam.cz

držitel autorizace k provádění biologického hodnocení ve smyslu § 67 podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

soudní znalec v oboru ochrana přírody, specializace ekologie bezobratlých živočichů a jejich krajinné vazby jmenovaný dekretem předsedkyně Krajského soudu v Praze ze dne 26. června 2012

1. ÚVOD

V polovině roku 2012 jsem byl osloven Občanským sdružením Zdravé Ktišsko (Dobročkov 17, Prachatice, 383 01, IČ:22884459) zastoupeným členem výboru ing. Janem Jemelkou s žádostí o prostudování poměrů dobývacího prostoru Ktiš a stanovisko k případnému znovuotevření lomu a zahájení těžby. V této souvislosti jsem v termínu 11. - 12. 7. 2012 provedl vlastní terénní šetření s ověřením lokalizace výskytu zvláště chráněných rostlin a orientačním sběrem bezobratlých živočichů včetně odlovu nočních motýlů na světlo a ve zbývajícím čase se seznámil s dostupnými materiály k uvedené lokalitě, které jsou významné z hlediska možného konfliktu zájmů investora obnovení těžby a ochrany přírody. Níže formuluji svá doporučení.

Vyjádření, vzhledem k tomu, že nebylo uloženo OOP a nemá strukturu danou metodickými pokyny, není biologickým hodnocením, avšak lze jej použít a zapracovat při doplnění podmínek případných rozhodnutí OOP. Vzhledem k předpokladu následných právních úkonů upozorňuje autor tohoto stanoviska, že může být s plnou důkazní silou přepracováno do podoby řádného znaleckého posudku dle zákona 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících ve znění pozdějších novelizací.

2. PODKLADY KE STANOVISKU

Korespondence a literatura:

Hron K. 2012: Žádost o udělení výjimek z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů rostlin podle § 56 zákona 114/1992 Sb. Msc. depon. in KÚ Jihočeského kraje, 1 str + mapové přílohy

Merc B. 2012: Usnesení o stanovení termínů. Zn. 179/11/07/12, ze dne 11. 4. 2012. Msc. depon. in Obvodní báňský úřad pro území krajů Plzeňského a Jihočeského, 2 str.

Pavlíčko A. 2012: Výpis nálezů flóry a fauny v území DP Ktiš, ze dne 12. 11. 2012. Msc. depon. u autora, 5 str.

Pavlíčko A. 2012: Ktišsko a jeho příroda. Msc. depon. u autora, 9 str.

Pánek P. & Pánková V. 2012: Odvolání proti usnesení Obvodního báňského úřadu pro území krajů Plzeňského a Jihočeského ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 179/11/07/12, ze dne 25. 4. 2012. Msc. depon. in Obvodní báňský úřad pro území krajů Plzeňského a Jihočeského, 5 str.

Peřínková M. 2012: Kamenolom Ktiš – odpověď na podnět. Č.j.: ŽP: 15724/2012, ze dne 20. 4. 2012. Msc. depon in MěÚ Prachatice, 2 str.

Vedralová H. 2012: Informace o průběhu správního řízení. Č.j.: KUJCK 24063/2012 OZZL/3/Do, ze dne 15. 10. 2012. Msc. depon. in KÚ Jihočeského kraje odbor ŽP, zemědělství a lesnictví, 1 str.

Mapy:

Báňské a měřičské služby Blatná, v. o. s. (bez patrné datace): Mapový podklad se zákresem lomových bodů DP Ktiš. Poskytnut zadavatelem, 1 str.

ČÚZK 2010: Mapový podklad, členění parcel 42/1 o výměře 236 559 m², k. ú. Ktiš. Poskytnut zadavatelem, 1 str.

Fotodokumentace:

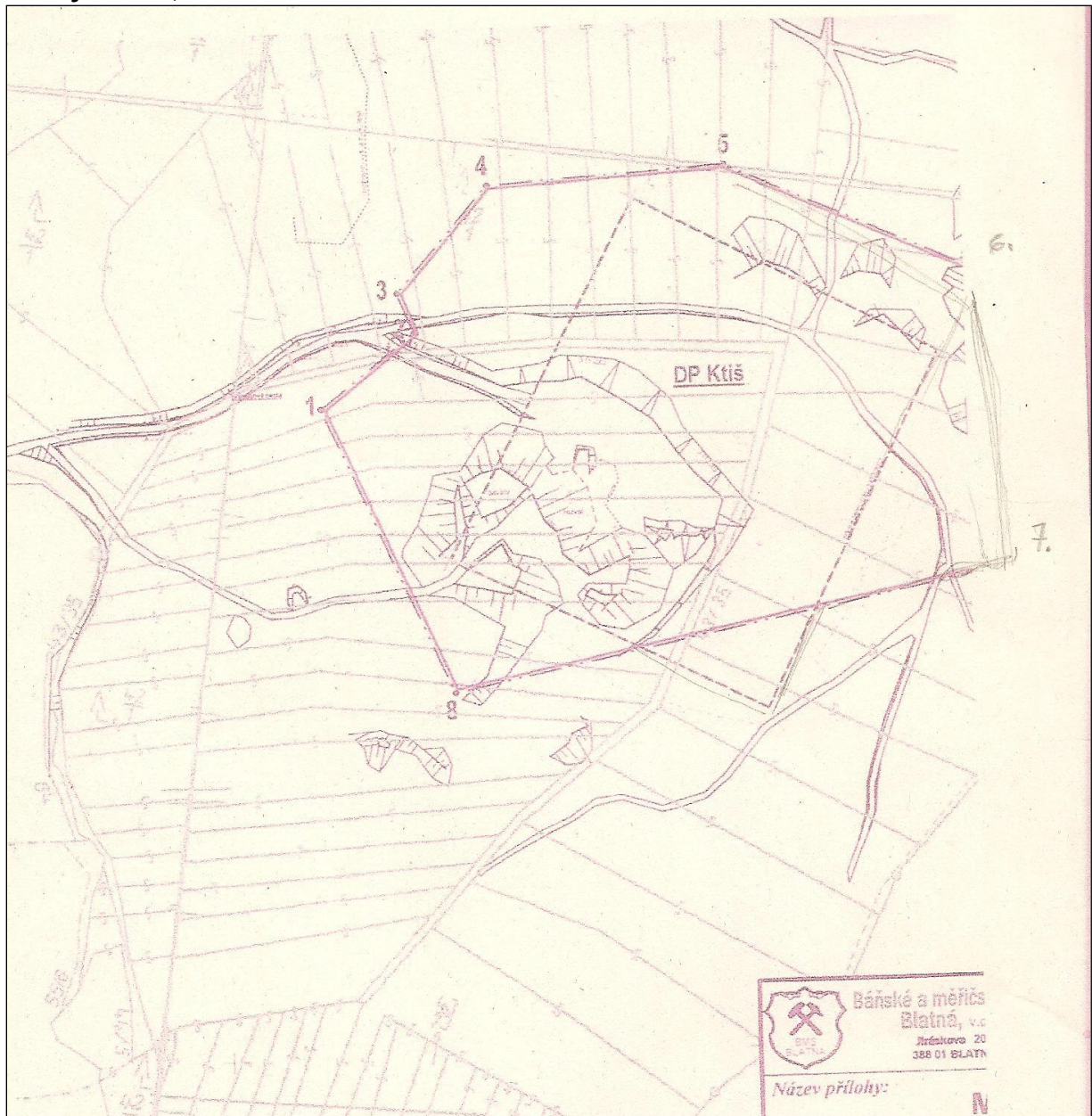
Pavlíčko A. 2012: Soubor dokumentačních fotografií Ktiš. Depon. u autora

3. CHARAKTERISTIKA ZÁMĚRU

Záměrem ke kterému se vyjadřuji, je konflikt případného obnovení těžby v dobývacím prostoru Ktiš (zaměření zhruba na střed 48°55'25.168"N, 14°8'24.717"E, čtyřúhelník

faunistického mapování dle Pruner et Míka 1996: 7050) se zájmy ochrany přírody. Zamýšlený nový dobývací prostor lomu je dán lomovými body 1 - 8. (viz. obrázek 1), vše k. ú. Ktiš, převážně na dílu p. č. 42/1 (lesní pozemek), dále 43/35 (lesní pozemek) a 73 (cesta). Vlastníky pozemků jsou Lesy ČR s.p. a Obec Ktiš, jde ve většině rozlohy o lesní pozemky, které se po zastavení těžby v minulosti minimálně zčásti vyvíjely přirozeně sukcesním způsobem, což je velmi žádoucí (Gremlica et al. 2012). Obnovení těžby znamená odlesnění příslušného území a změnu jeho reliéfu odebráním těžného materiálu, která je spojena s přímým vlivem na zvláště chráněné organismy (tj. jejich zabití a vyhubení v postiženém prostoru a v území, kterým bude těžný materiál přepravován) a s vlivy nepřímými na zvláště chráněné organismy (tj. narušení a ovlivnění jejich rozmnožovacích stanovišť, potravní nabídky, rušení hlukem, zatížení prachem, deponací nepoužitelné horniny, náhodnými sesuvy, obecným antropogenním znečištěním které vzniká v okolí lomových objektů, apod.). Ortofotomapa s vynesenu parcelací je na obrázku 2.

Obrázek 1: Zákres lomových bodů zamýšleného DP Ktiš. Zdroj: Báňské a měřičské služby Blatná, v. o. s.

Obrázek 2: Ortofotomapa s vynesemím parcel pro DP Ktiš. Zdroj: ČÚZK.

4. ZJIŠTĚNÍ

V DP byla v letech 2012 různými metodickými postupy zkoumána biota. Byly využity zemní pasti (např. Absolon et al. 1994), které byly směřovány okolo staré lesní cesty jdoucí od lomového bodu 3 až nad průsečík mezi 7 a 8. Jednalo se kelímkové pasti o objemu 0,3 l s návnadou (etyleglykol) a konzervantem (8% roztok formaldehydu). Hodnocení byli především střevlíkovití brouci (determinace a hodnocení dle Hůrka 1992, 1996, Hůrka et al. 1996, Kult 1947) Odlov nočního hmyzu probíhal pomocí lapačů o objemu 10 l a 8 W UV zářivek na 12 V s ranním výběrem, ve vybraných termínech pomocí elektrocentrály Honda 220V/450W s UV žárovkou 160 W (srov. Novák et al. 1969, determinace dle Fajčík et Slamka 1996, Fajčík 1998, Razowski 2001, Slamka 1995). Botanické sledování a průzkum ve dne aktivních živočichů pomocí transektových pochůzek bylo zajišťováno společně se specialistou Ing. Aloisem Pavlíčkem Ph.D., a to v termínech 12. 3., 17. 3., 22. 5., 10. 6., 11. 7. a závěrečná 18. 8. 2012.

Byly zde zjištěny a zdokumentovány následující druhy významné z hlediska ochrany přírody:

Rostliny (abecedně):

Diphasiastrum complanatum - plavuník zploštělý, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., na ploše ca 50 m²

Diphasiastrum Zeilerii - plavuník Zeilerův, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., nalezen 1 trs

Pyrola media - hruštička prostřední, **kriticky ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., na ploše ca 10 m²

Pyrola minor - hruštička menší, druh významný obdobnou ekologií jako předchozí, březina pod odvalem, jednotlivě

Chráněné rostliny jsou lokalizovány v prostoru jižního až jihovýchodního okraje DP vyznačeného spojnicí bodů 8. – 7. v obrázku 1 (zákres poskytnutý investorem k žádosti o výjimku má zanesené pouze jedno stanoviště, ne všechna).

Živočichové (abecedně):

Apatura sp. - batolec, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., pozorován jedinec druhu *Apatura iris* – batolec duhový sající vlhkost na cestě

Bombus sp. – čmelák, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., pozorovány dělnice nejméně tří druhů, rozptýlené na kvetoucích rostlinách v nezalesněných částech DP

Bufo bufo – ropucha obecná, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., nalezen 1 rozjetý jedinec na přístupové cestě k centrální části DP

Carabus arcensis – střevlík, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., pozorovány řádově desítky jedinců všude zamýšleném DP

Carabus scheidleri – střevlík, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., zachycen 1 jedinec do zemních pastí

Cicindela campestris – svižník polní, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., velké množství jedinců přímo v nezarostlé plošině lomového prostoru a přístupové cestě

Formica sp. – mravenec, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., pozorovány pravděpodobně 2 lesní druhy *Formica polyctena* a *F. rufa*.

Lithosia quadra – lišejníkovec čtveroskvrný, téměř ohrožený druh (NT) podle červeného seznamu (Farkač et al. 2005), zachycen přilet několika jednotlivců na světlo.

Oxythyrea funesta – zlatohlávek, **ohrožený druh** podle přílohy vyhlášky 395/1992 Sb., nalezen 1 jedinec na *Cirsium* v prostoru lomové terasy

Synanthedon cephiformis – nesytko jedlová, téměř ohrožený druh (NT) podle červeného seznamu (Farkač et al. 2005), nalezeny požerky a larvy v porostech jižně od závory.

Vlastní celek DP vykazuje značnou druhovou diverzitu, zejména motýlí fauny, která by zasloužila podrobnější průzkum, než bylo možno provést. V centrální části (těleso a terasa bývalého lomu) je diverzita nižší, vzhledem k pokročilému stadiu sukcese. Nejcennější se jeví lemy na svazích odvalu a to bohužel v těsné blízkosti tělesa starého lomu. Zcela zásadní význam a kvalitu mají zachovalé polopřirozené zbytky jedliny pod lesní cestou (význam této části je mimo jiné potvrzen mykorhizními rostlinnými druhy rodu *Pyrola*, *Diphasiastrum*). Tyto biotopy jsou též stanovištěm většiny významných zvláště chráněných druhů a druhů červeného seznamu.

5. ZÁVĚR

Níže podepsaná autorizovaná osoba konstatuje, že vliv obnovení těžby v případě DP Ktiš na v tomto stanovisku uvedené organismy bude negativní, zejména rostlinným druhům hrozí přímé vyhubení a zánik jejich stanoviště bez náhrady. AO proto doporučuje doplnit projednávání a uložit opatření pro všechny zjištěné zvláště chráněné druhy, případně druhy červené knihy do rozhodnutí ve věci.

Za zásadní opatření, která zajistí ochranu zájmů OP, považuje autorizovaná osoba následující:

1. uložení omezení prostoru určeného k odtěžení tak, aby hranice minula přesně lokalizované porosty zvláště chráněných rostlin, které budou vymezeny specialistou botanikem ve spolupráci s investorem a tyto porosty tak zůstaly zachovány včetně ochranného nárazníkového pásma. Kritická je zejména jižní a jihovýchodní hranice DP, kde investor k žádosti o výjimku (Hron 2012) zakreslil pouze jedno stanoviště z několika. Toto opatření je zároveň významné pro ochranu zbytků jedlin (neměly by být odňaty z lesního fondu). V žádném případě by neměl být odtěžen celý prostor vymezený lomovými body, pouze jeho část, která není v konfliktu se zájmem OP.
2. omezení přístupu do prostoru lokalizace chráněných rostlin během těžby jejich oddělením od těženého prostoru plotem a uložení monitoringu stavu těchto porostů investorovi.
3. omezení šíření prachu do jedlin výsadbou rychle rostoucích domácích listnatých dřevin vhodného vegetačního krytu okrajové zóny lomového pole v příslušné části.
4. zabránění znehodnocení cennějších společenstev odvalu sesouvajícím se nerostným materiálem např. zbudováním nižšího ochranného valu v příslušné obvodové části, který bude materiál zachycovat, zároveň se po výsadbě vhodných dřevin uplatní i jako protihluková ochrana.
5. protože lze očekávat změny a celkové ovlivnění bioty cenné lokality je vhodné uložit nezávislý biologický dozor a pravidelný monitoring s roční frekvencí zpráv, který by postihl změny a umožnil na ně OOP reagovat.

6. LITERATURA:

- ABSOLON K. (eds.) 1994: *Metodika sběru dat pro biomonitoring v chráněných územích*. Český ústav ochrany přírody, Praha, 70 str.
- BENEŠ J., KONVIČKA M., DVOŘÁK J., FRIC Z., HAVELDA Z., PAVLÍČKO A., VRABEC V. & WEIDENHOFFER Z. (eds.) 2002: *Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I., II.* (Butterflies of the Czech Republic: Distribution and conservation I., II.). SOM, Praha, 857 str.
- FAJČÍK J. 1998: *Motýle střednej Európy II.* Jaroslav Fajčík, Bratislava, 170 str.
- FAJČÍK J. & SLAMKA F. 1996: *Motýle střednej Európy I.* František Slamka, Bratislava, 113 str.
- FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds.) 2005: *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates.* Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- GREMLICA T., CÍLEK V., VRABEC V., ZAVADIL V. & LEPŠOVÁ A. 2012: *Využívání přirozené a usměrňované ekologické sukcese při rekultivacích území dotčených těžbou nerostných surovin. Certifikovaná metodika pro orgány státní správy, pro organizace zabývající se těžbou nerostných surovin a rekultivacemi a pro vlastníky pozemků dotčených těžbou nerostných surovin.* Msc. depon in MŽP, 108 str.
- HŮRKA K. 1992: *Střevlíkovití. Carabidae I.* Academia, Praha, 196 str.
- HŮRKA K. 1996: *Carabidae České a Slovenské republiky.* Kabourek, Zlín, 565 str.
- HŮRKA K., VESELÝ P., FARKAČ J. 1996: *Využití střevlíkovitých (Coleoptera: Carabidae) k indikaci kvality prostředí. Klapalekiana, 32: 15-26.*
- KULT K. 1947: *Klíč k určování brouků čeledi Carabidae Československé republiky.* Československá společnost entomologická, Praha, 198 str.
- LAŠTŮVKA Z. 1998: *Seznam motýlů České a Slovenské republiky (Insecta, Lepidoptera).* Konvoj, Brno, 118 str.
- NOVÁK I. 1989: *Seznam lokalit a jejich kódů pro síťové mapování entomofauny Československa. Zprávy Českoslov. Spol. Entomol., 25(1-2): 3-84.*
- NOVÁK I. & SEVERA F. 2002: *Motýli.* Aventinum, Praha, 367 str.
- NOVÁK K. (ed.) 1969: *Metody sběru a preparace hmyzu.* Academia, Praha, 243 str.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: *Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. Klapalekiana, 32(Suppl.): 1-175.*
- RAZOWSKI J. 2001: *Die Tortriciden (Lepidoptera, Tortricidae) Mitteleuropas.* František Slamka, Bratislava, 319 str.
- SLAMKA F. 1995: *Die Zünslerfalter (Pyraloidea) Mitteleuropas.* František Slamka et Prunella, Bratislava, 112 str.

7. PŘÍLOHY:

Příloha 1: Značný přilet nočních motýlů na světelný zdroj dokumentuje vysokou diverzitu motýlí fauny DP Ktiš (veškeré foto: A. Pavlíčko).

Příloha 2: Tato diverzita motýlů je podmíněna vyšší diverzitou přilehlých porostů, kde jsou krom jiného hojně zastoupeny jedle. Zakmenění je nižší a umožňuje existenci bylinného porostu, který zahrnuje i chráněné druhy.

Příloha 3: Centrální plošina bývalého lomu je na faunu chudší, nicméně i zde jsou chráněné druhy přítomny (např. *Bombus* sp., *Cicindela campestris*). Rovněž se zde vyskytuje řada hemofilních druhů denních motýlů, apod.

Příloha 4: Severně se bohužel nachází skládka.

8. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Tento dokument o rozsahu 10 stran obsahuje vědecké výsledky. Zadavatel a ty subjekty, kterým bude od něho stanovisko poskytnuto, mají právo jej užívat pro své potřeby a účely dohodnuté mezi ním a předkladatelem. Nikdo není oprávněn údaje z tohoto dokumentu publikovat jiným způsobem a jinde nebo používat jinak než je vyžádaný účel, a to bez písemného svolení autora a bez uvádění citace původního zdroje (tato zpráva). Rovněž při jakémkoliv použití výsledků zprávy při dalších jednáních dotčených úřadů a dalších subjektů musí být vždy uváděno autorství a zdroj těchto výsledků.

Datum zpracování definitivní podoby zprávy:

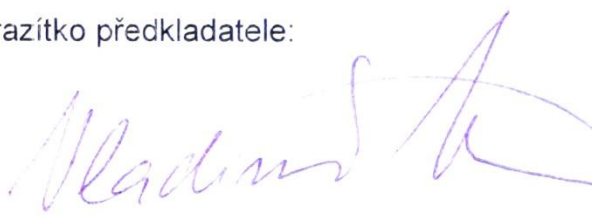

14. listopadu 2012

Jméno, příjmení, bydliště a telefon zpracovatele zprávy:

Vladimír Vrabec, Na magistrále 768, Kolín 2, 280 00, mobilní telefon: 721023208

e-mail: vrabecvlada@seznam.cz

Podpis a razítko předkladatele:

Tento dokument je zanesen v deníku úkonů autorizované osoby pod číslem 2012-11-14.